زیارت‌خوانی صادق آهنگران و میثم مطیعی در حرم رضوی

خبر امروز

امروز همزمان با سالروز شهادت حضرت موسی بن جعفر(ع)، آیت‌الله سیداحمد علم‌الهدی در مراسمی که از ساعت ۱۰ و ۳۰ دقیقه در رواق امام خمینی(ره) برگزار می‌شود به تشریح سبک و سیره زندگانی حضرت امام کاظم(ع) و مقاومت ایشان در برابر مستکبران می‌پردازد و صادق آهنگران نیز زیارت امام کاظم(ع) را پیش از اقامه نماز ظهر و عصر قرائت خواهد کرد.

آیین سوگواری شام شهادت حضرت باب‌الحوائج(ع) با قرائت زیارت رجبیه توسط حاج‌میثم مطیعی در رواق امام خمینی(ره) آغاز می‌شود و حجت‌الاسلام والمسلمین مسعود عالی از ساعت ۱۹ در این مراسم به بیان فضائل زیارت عتبه مقدسه کاظمین و تشریح سبک و سیره زندگانی سیاسی و اجتماعی امام کاظم(ع) می‌پردازد و ذکر مصیبت سیدجعفر ماهرخسار پایان‌بخش این مراسم معنوی و مذهبی است. شب گذشته نیز حاج‌صادق آهنگران در رواق امام خمینی(ره) زیارت رجبیه را خواند، آیت‌الله کاظم‌صدیقی سخنرانی کرد و حاج‌احمد واعظی به ذکر مصیبت پرداخت. همچنین مراسم وداع با پیکر مطهر سیدمرتضی حسینی از شهدای مدافع حرم نیز با حضور خدام و زائران بارگاه منور رضوی برگزار شد.

کتابخانه

«ماهک و پارچه‌بافه‌های کلینجا ملینجا» نامزد دریافت جایزه کتاب سال

کتاب «ماهک و پارچه‌بافه‌های کلینجا ملینجا» از به‌نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) از سوی هیئت داوران در بخش داستان تألیفی گروه کودک و نوجوان نامزد دریافت جایزه سی و نهمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران معرفی شد و در جمع ۱۰ اثر راه یافته به دور دوم قرار گرفت. کتاب «ماهک و پارچه‌بافه‌های کلینجا ملینجا» داستان دختری به نام ماهک است که عاشق پارچه‌ای با طرح‌های سفینه و آدم فضایی می‌شود، او پس از دوختن و پوشیدن لباس وارد دنیای عجیب و غریب با کلی ماجرای متفاوت می‌شود. ماجراهای زندگی ماهک و دنیای پارچه‌ها در قالب دو جلد به قلم نویسنده جوان اعظم سبحانیان برای کودکانی نوشته شده که داستان‌های فانتزی و تخیلی دوست دارند.

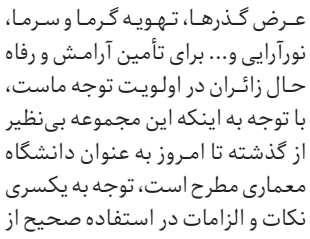

سبک و سیاق معماری درگاه جدید رواق حضرت زهرا(س) در گفت‌وگو با مهندس «محمدعلی بیابانی» معمار حرم‌های مطهر ائمه معصومین(ع)

حس ناب زیارت در سایه‌سار معماری اسلامی ایرانی

هر آنچه از معماری در اماکن متبرکه جهان اسلام وجود دارد، سرمایه ایرانیان است. با این همه، حرم مطهر حضرت رضا(ع) از همه جهات منبع الهام و الگوبرداری است. مجموعه ابنیه و اماکن حرم منور رضوی، نمادی از معماری اصیل و شناسنامه‌دار و در واقع کتاب معماری اسلامی ایرانی است.

چند روز پس از افتتاح ورودی جدید رواق حضرت زهرا(س) با محمدعلی بیابانی، استاد برجسته معماری سنتی و طراح و معمار ضلع جنوبی رواق حضرت زهرا(س) در حرم مطهر رضوی در رابطه با شاخصه‌ها، الزامات و ابتکارات این درگاه جدید برگرفته از معماری ایرانی ـ اسلامی گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

■ شما سوابق ارزشمندی در بازسازی و توسعه مرقدهای شریف ائمه معصومین(ع) از حرم حضرت عبدالعظیم حسنی در ری تا حرمین نجف و کربلا و... دارید. چطور توفیق اجرای یک پروژه در حرم مطهر امام هشتم به کارنامه معماری شما افزوده شد؟

تقریباً یک سال است برای کمک به توسعه حریم زیارت در بارگاه نورانی ثامن‌الحجج(ع) به مشهدالرضا(ع) دعوت شدم. از سال گذشته فرایند طراحی و ساخت ورودی صحن آزادی به رواق حضرت زهرا(س) و بهشت ثامن آغاز شد که مجموعه‌ای از انواع تزئینات از جمله کادربندی، ستون سنگی، سرستون با بدنه‌ای از جنس سنگ و گچ در آن به کار گرفته شده و به زودی با نمای آینه‌کاری تکمیل خواهد شد.

البته پس از ساخت درگاه جنوبی رواق حضرت زهرا(س)، چند وقتی است در کنار همکارانم روی طراحی نمای بیرونی حرم مطهر رضوی حد فاصل باب‌الرضا(ع) و باب‌الجواد(ع) کار می‌کنم.

■ اجرای پروژه‌های زیرسطحی مانند رواق حضرت زهرا(س) چه شاخصه‌های معماری دارد و رعایت آن‌ها، این نوع ساخت‌وسازها را دشوارتر نمی‌کند؟

در فضاهای زیرسطحی مانند رواق حضرت زهرا(س) یکسری فنون و تمهیدات را در طراحی و اجرا مد نظر می‌گیریم؛ از قبیل اینکه به خاطر جلوگیری از دلگیرتر و تاریک‌تر شدن فضا سعی می‌کنیم پیچ و خم و شکستگی زیادی در سقف‌ها به کار نرود تا به روان‌تر شدن و انعطاف بیشتر نماها کمک شود.

همچنین در تزئینات از رنگ‌های روشن‌تر استفاده می‌شود که احساس مطلوب‌تری منتقل کند. به علاوه تعداد شمسه‌ها را در لوسترها بیشتر در نظر می‌گیریم تا نورآرایی قوی‌تری ایجاد شود. در واقع نمی‌شود گفت در نظر داشتن این مراعات‌ها کار را دشوارتر می‌کند؛ الزامات این سبک از معماری با دیگر انواع تفاوت دارد.

■ با توجه به اینکه در هر یک از ابنیه سنتی تا سازه‌های مدرن حرم رضوی، سبک و سیاق خاصی از سلیقه و تجربه معماران دیده می‌شود، شما هم از آرایه‌های جدید معماری و ایده‌های مبتکرانه در ساخت این قسمت رواق استفاده کردید؟

در این رابطه توجه به دو ملاک اعم از موقعیت و کاربری حائز اهمیت هستند. از آنجایی که در طراحی و اضافه کردن یک بخش جدید به ابنیه تاریخی نظیر حرم مطهر رضوی، اصل بنا از پیش وجود دارد، تنها قرار است بنا به مقتضیات، تغییر و تبدیل‌هایی در معماری موجود صورت گیرد.

از طرفی باید نوع کاربری این بخش جدید را که مثلاً قرار است کاربری اداری، استراحتگاه خادمان و یا محل استفاده و عبور و مرور زائران داشته باشد در نظر گرفت تا بسته به نحوه استفاده، میزان تزئینات تعیین شود.

آنچه در طراحی و معماری این مسیر ورودی، جدیدتر از نمونه‌های مشابه خود حرم مطهر است، مسیر حرکت زائران روی پله برقی است که با یک مقرنس پُرکار تزئین شد تا به جای اینکه چشم زائران در حین حرکت روی پله‌ها بی‌هدف روی در و دیوار بچرخد، از چشم‌انداز این عنصر زیبای معماری بهره‌مند شود.

پیش از انجام کار، به خاطر ارتفاع بسیار کم مسیر و عبور چند میله بتونی، کسی فکرش را نمی‌کرد بتوان در این موقعیت خاص مقرنس‌کاری اجرا کرد. ما با پیشنهاد و اجرای چند تکنیک خلاقانه، مقرنسی طراحی کردیم که با همه محدودیت‌ها و چالش‌های موجود، قابلیت عملیاتی شدن داشت.

■ به نظر شما چطور می‌شود از لابه‌لای فرمول‌های هندسی، خطوط و نقوش و حجم‌های به کار رفته در معماری به عنوان نمونه، نقوش و یا مقرنس کار شده روی یک ایوان، زائران را به هدف زیارت و ارتباط معنوی با خدا نزدیک کرد؟

البته نمی‌توان مدعی شد که کار ما در معماری به صورت مستقیم چنین اثری دارد ولی میراثی که در طول حدود ۱۲ قرن پیدایش معماری اسلامی بدست ما رسیده، مجموعه‌ای برگرفته از الهامات و معنویات معماران است که امروز در قالب اشکال و احجام و تزئینات ظاهری شاهد بخشی از آن هستیم.

یعنی آنچه امروز می‌بینیم، انعکاس ارادت و شیفتگی معماران ما به علاوه کار و تلاش هزار ساله آن‌هاست که با دیدن ترکیب هندسه گره‌ها و نقوش کار شده در یک ایوان یا محراب مقرنس‌کاری شده که از کثرت به وحدت می‌رسند، احساس آرامش و معنویت به ما منتقل می‌شود.

مهدی جهانگیری - عکس رضوی

گزیده

آنچه امروز می‌بینیم، انعکاس ارادت و شیفتگی معماران ما به علاوه کار و تلاش هزار ساله آن‌هاست که با دیدن ترکیب هندسه گره‌ها و نقوش کار شده در یک ایوان یا محراب مقرنس‌کاری شده که از کثرت به وحدت می‌رسند، احساس آرامش و معنویت به ما منتقل می‌شود.

■ همان طور که در آغاز این گفت‌وگو مطرح شد، معماری بارگاه مطهر ثامن‌الحجج(ع) نمادی از معماری اصیل و شناسنامه‌دار ایرانی ـ اسلامی است. ترکیب کردن روش‌های معماری سنتی و مدرن در این گنجینه معماری چه الزاماتی دارد؟

غیر از مجموعه الزاماتی که در ساخت فضاهایی از قبیل مسیرهای عبور، عرض گذرها، تهویه گرما و سرما، نورآرایی و... برای تأمین آرامش و رفاه حال زائران در اولویت توجه ماست، با توجه به اینکه این مجموعه بی‌نظیر از گذشته تا امروز به عنوان دانشگاه معماری مطرح است، توجه به یکسری نکات و الزامات در استفاده صحیح از سبک‌های نو در کنار روش‌های سنتی حائز اهمیت است.

موارد متعددی پیش آمده که افراد پس از بازگشت از زیارت مشهد، از ما می‌خواهند که فلان بخش از مسجد و یا سازه معماری آن‌ها را به سبک یکی از رواق‌های حرم حضرت رضا(ع) درآوریم. معتقدم معماری حرم مطهر امام رضا(ع) عملاً کتاب معماری اسلامی ایرانی محسوب می‌شود. اگر هر نوع خطایی در هندسه، نقوش، رنگ‌آمیزی و امثالهم رخ بدهد، بسیار سریع به کل ایران سرایت پیدا می‌کند و برعکس.

یکی از نکاتی که من همواره به عنوان مهندس ناظر در اجرای پروژه‌ها سخت‌گیری می‌کنم همین است که ما اگر هر اشتباهی در این اماکن متبرکه مرتکب شویم، این اشتباه به شدت و سرعت توسط سایرین در اماکن دیگر تکرار می‌شود. اگر ما در مسجد یک محله طرحی را اشتباه بزنیم، اتفاق چندانی نمی‌افتد ولی در حرم مطهر حضرت رضا(ع) که اسوه معماری اسلامی است باید همه موارد ریز و جزئیات به صورت درست و دقیق رعایت شود.